

Warszawa, dn. 16 czerwiec 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

RPO-506917-III/05/LN

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pani
Izabela Jaruga-Nowacka
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Polityki Społecznej

Uprzejmie informuję Panią Premier, że od jednego z dziennikarzy stacji telewizyjnej TVN otrzymałem materiały dotyczące zasad naliczania zasiłku macierzyńskiego. Sprawa ta była przedmiotem programu „Uwaga”. Przedstawione materiały wskazują, że stosowane przez organy rentowe zasady ustalania okresu, za jaki przysługuje zasiłek macierzyński, mogą być skutecznie podważone w postępowaniu sądowym.

W wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu - Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 kwietnia 2005 r., sygn. akt VIII Ua 16/06, zmieniono zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznano odwołującej prawo do zasiłku macierzyńskiego do dnia 27 lutego 2004 r. włącznie w wymiarze 16 tygodni, ponieważ termin 16 tygodni rozpoczął swój bieg w piątek 7 listopada 2003 r.

Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd nie podzielił stanowiska zawartego w decyzji organu rentowego, a także w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, że okres 16 tygodni należy liczyć jako 112 dni.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią przepisu art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005 r., Nr 3) zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 6. Wymiar urlopu macierzyńskiego został określony w

przepisie art. 180 Kodeksu pracy, który w § 1 pkt 1 stanowi, iż pracownicy przysługuje urlop macierzyński w wymiarze 16 tygodni przy pierwszym porodzie. Z uwagi na okoliczność, iż ani Kodeks pracy, ani też ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa nie regulują samodzielnie kwestii sposobu ustalenia okresu rzeczywistego trwania urlopu macierzyńskiego, na podstawie art. 300 Kodeksu pracy, winny mieć w tym zakresie zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.

W ocenie Sądu Okręgowego błędne jest także stanowisko, zgodnie z którym kwestia zasad obliczania okresu za jaki przysługuje prawo do zasiłku macierzyńskiego została samodzielnie uregulowana w art. 11 ust. 4 w zw. z art. 29 ust. 5 powołanej ustawy. Analizując treść przepisu art. 11 ust. 4 w zw. z art. 31 ust. 2 ustawy stwierdzić należy, iż przepis ten reguluje odmienną materię. Przedmiotem omawianej regulacji jest bowiem nie długość trwania urlopu macierzyńskiego lecz sposób obliczania wysokości wypłacanego z tego tytułu świadczenia. Przyjęta w tym przepisie zasada dotyczy, analogicznie jak w przypadku zasiłku chorobowego, wypłaty świadczenia za każdy dzień okresu urlopu macierzyńskiego i to niezależnie od tego czy zgodnie z rozkładem czasu pracy jest to dzień pracy czy też dzień wolny od pracy. Celem wskazanego przepisu jest określenie, w sposób odmienny niż w przypadku wynagrodzenia za okres urlopu wypoczynkowego, zasad ustalania wysokości zasiłku macierzyńskiego wypłacanego w okresie urlopu macierzyńskiego. Regulacja ta nie dotyczy jednak w żadnej mierze sposobu ustalania długości czasu trwania zasiłku macierzyńskiego.

Za wskazaną interpretacją przemawia również odmienny przedmiot regulacji określony w art. 29 oraz art. 31 ustawy. I tak w art. 29 ustawy określone zostały zasady nabywania prawa do zasiłku macierzyńskiego oraz okres przysługiwania tego świadczenia. Przepis art. 31 normuje natomiast zasady ustalania wysokości wypłacanego zasiłku macierzyńskiego. W konsekwencji odesłanie zawarte w art. 31 ust. 2 odnoszące się do stosowania przepisu art. 11 ust. 4 dotyczy wyłącznie ustalenia wysokości zasiłku chorobowego, nie zaś obliczania okresu trwania tego zasiłku. Regulacja art. 29 ustawy jest zatem wyczerpująca w tym sensie, że nie dopuszcza możliwości odpowiedniego stosowania innych przepisów ustawy, odsyłając jednocześnie do przepisów zawartych w Kodeksie pracy.

Zaprezentowane w powołanym wyroku stanowisko, że wobec braku odpowiednich przepisów Kodeksu pracy dotyczących sposobu ustalania rzeczywistego okresu zasiłku macierzyńskiego należy poprzez art. 300 Kp stosować przepis art. 112 Kc uważam za w pełni uprawnione. Niezależnie od rysującej się linii

orzecznictwa w tej sprawie warto także nadmienić, że pogląd taki został wyrażony w piśmiennictwie m.in. przez Krzysztofa Rączkę w Komentarzu do Kodeksu Pracy (Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis Warszawa 2004 r.).

Zważywszy na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Panią Premier o przedstawienie stanowiska w przedmiocie zmiany zasad ustalania przez organy rentowe rzeczywistego okresu zasiłku macierzyńskiego.

/-/